

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљ-Миланова“ ул. бр. 16., а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 дин. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 12, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 6, полугодишње 4 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих команданата, полицијске односно пограничне жандармерије. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство годишње 24, полугодишње, 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Писма само плаћена примају се. Рукописи не враћају се. Огласи по погодби.

ЛИСТ УРЕЂУЈЕ ОДБОР

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК Н. ДИМИТРИЈЕВИЋ

ЛУДИЛО И ЗЛОЧИН.

Један интересан случај из Судске Психо-Патологије.

ДВА ПОКУШАЈА УБИСТВА

(Саопштено у Српском Лекарском Друштву)

од

Др ВОЈ. М. СУБОТИЋА — МЛАЂЕГ

СЕКУНДАРНОГ ЛЕКАРА У БОЛНИЦИ ЗА ДУШЕВНЕ БОЛЕСТИ.

(НАСТАВАК)

У току даљег испитивања, В. нам саопштава, да се врло добро сећа на главни претрес, и правилно нам обележава време када је, и где био (16.—XII.—1894. у Ђуприји). Сећа се свих појединости, и све нам на памет прича, како је и шта било на суђењу. Морамо констатовати да се сви његови искази, односно овога, у свему потпуно слажу са оним, што је записано у протоколу тога претреса: „не зна да је на Ивка пуцао. Кметови су га гонили ове три године па је душевно пострадао, и био је у забуди и није знао шта је чинио.“

За сведоке Р. и Д. вели, да не верује њиховим сведоцима, „јер су га заједно са кметовима гонили и везивали, а том приликом и тукли, и тако се јавно показивали као његови непријатељи.“

Упитан, да ли се сећа да је још који пут ишао код власти по овом делу, одговара да није, т. ј. да се тога не сећа.

Ово смо учинили с тога, што нам никако није ништа говорило о својим сведоцима, а он је међу тим без позива од стране власти, сâм отишао код истраж. судије 10. марта 1893. да га умоли, да позове и саслуша неких 16 сведока (акт № 860).

Он нам вели: „не знам, да сам то чинио, али мора бити да јесам, јер знам да сам имао своје сведоке на суду првост. 16.—XII.—1894.; — значи, да сам се на њих морао пре тога позивати, те су они упућени као сведоци, а то је могло наравно бити само код иследне власти, али ја се тога не сећам, ја само данас изводим закључак да је то морало бити, пошто знам да то иде тим путем.“

И од овога он не може имати никакве користи што вели да се не сећа. Какога би то смисла имало, да тврди, да се не сећа да се позвао на сведоке, кад признаје, да се сећа сведока на главном суђењу!?

Из свега овога излази да се он не сећа само неких својих исказа, а неких се сећа. Они, којих се не сећа падају у време од 1891.—94. год. Они, којих се сећа падају у 1894. год. па на овамо.

Ова околност, да се он једнога дела у овоме процесу сећа, а другога не, изгледа мало чудновата, и на први поглед невероватна. Али кад се узме у обзир да од несећања једнога дела, он не може имати никакве стварне користи, пошто се он таквих истих исказа, учињених доцније у 1894. години сећа — онда је очигледно, да се не може тако лако тврдити да он симулира.

Ако овај човек симулира, да је био душевно болестан од 1891. до 1894. год., и да се на догађаје у томе времену не сећа, онда заиста изгледа чудновато, *зашто је он престао симулирати* од 1894. године па до данас, и зашто да се баш од тог доба почне на све догађаје и на све што се њега лично тиче, сећати, као и какав рачун он у томе може да има, кад се у

целоме томе времену прилике за њега ни у колико нису промениле!?

Кад већ тврди, да је у оно време био душевно болестан, ми смо онда од њега тражили објашњења односно тога, када је његово оболење започело, а када се свршило. т. ј. од када се по његовом личном нахођењу опаметио.

Односно *почетка* његове болести вели: „Не знам.“ Из подуже испитивања и рачуњања докле се чега сећа, излази, да је почетак болести ту између Тројица и Петровдана 1891. год. Он вели: „Не знам да ли сам се разболео наједанпут или поступно, нити знам баш тачно кад сам се разболео.“

Односно *свршетка* његове болести вели: „Ја сам се опаметио од онда, како ми је једно дете умрло, а то је било 1894. 22. јануара. Како ми дете умре, ја се тога истог дана дигох из кревета, јер сам дотле лежао болестан у кревету, — а не зна да каже од чега је лежао, — обух се, и **некако ми се свест поврати**, а чини ми се баш од жалости за дететом. Мени дође много тешко од жалости, и наједанпут ми се као нешто скину са очију и лакну ми. Истина болела ме је глава још 3—4 дана, али тек на сигурно знам, да сам био при свести од онога дана, кад ми је дете умрло. Сећам се како ми је дете боловало, али не знам сигурно какву је болест боловало; веле ми од богиња.“ После овога детета умрла ми је и жена 1895. год. 17. марта, а за њом и једно дете 22.—II.—1896.

Упитан о појединостима из времена 1891., 92., 93. и 94. године, по целоме његовоме причању излази, да нема ни сумарних, а то ли детаљних успомена о појединим догађајима, који би се тицали њега, његове куће и породице. Тако на пр. он вели да сада зна да живи у С. и да томе има по чувењу од других већ три године, али се сам не сећа тачно времена: када се преселио из тазбине, из Г. у кућу свога оца у С., а то је било у лето јуна месеца 1893. г. (Ово се види из акта суда општине г. и с.). Не зна, вели, он, да ли је то било лето, зими, у пролеће или у јесен. Не сећа се, вели, у опште никако те селидбе. Он сада зна да му оца нема, т. ј. да је умро, али се, вели, никако не сећа када је умро, нити зна да ли је присуствовао његовом погребу. Тако исто он сада зна да му нема једнога детета, зна то *по чувењу* да је оно умрло у Г., чује да је то било 1891. год. јула месеца, али се, вели он, ни данас не сећа *смрти* свога детета, нити ичега како је и кад сарањено.

Напротив, он се сећа смрти онога детета што је умрло 22.—I.—1894., са чијом смрћу доводи у везу и своје оздрављење, па онда смрти детета 9. марта 1895., смрти женине 17.—III.—1895., и смрти још једног детета 22.—II.—1896. —

Сем тога он вели, да се никако не сећа шта је и како радио у кући и у пољу за сво то време т. ј. од прве половине 1891. па до почетка 1894. год.

В. вели: „заборавио сам све у болести.“ На ово се, сама по себи, намећу следећа питања, и то:

1). Може ли ово бити симулација?

Одговор је: може. Односно симулације говорили смо раније.

2). Може ли пак ово бити истинито, т. ј. да ли су у науци о душевним болестима, или у опште у науци о патолошким стањима централнога живчаног система позната душевна стања, која се одликују са оваким напрасним, и потпуним губитком успомена, као и напрасним повратком свести и усвомена?

Ако би на ово питање хтели детаљно да одговоримо, значило би писати читаву расправу. Ми велимо и тврдимо; да то може бити, и да су такви случајеви у науци познати. Јер, исто онако, како је овај човек могао на једанпут доћи к себи, и од тога момента, — о чијем постојању немамо основа неверовати — почео се тачно свега сећати; — тако је исто могао у једноме моменту изгубити моћ памћења т. ј. његове су успомене моментано пресечене, односно веза у успоменама напрасно је прекинута.

3). Може ли бити, је ли познато, и да ли је истинито, да неко може „знати“, да му дођу по неки пут моменти, у којима „ништа не зна“, постоји ли то „сознање о својој незнању“, или „свесност о бесвесном стању“?

На ово одговарамо на основу искуства утврђенога у науци: Може се знати да се било душевно болесно, а незнати шта се радило у времену трајања саме болести. Ово је обично случај код пролазних, акутних душевних обољења. — Епилептичари на пр. знају да имају падајућу болест, а многи не знају шта раде у самом наступу, или и пре и после наступа. Ово нека је један из хиљаде примера, као најразумљивији.

Сматрајући, да и за нас вреди акт првостепеног суда Њупријског, под Бр. 18.340. од 16.—XII.—1894., упућен Главном Санитетском Савету, ми смо размотрили исказе сведока, и нашли смо, да њих шесторица у главном тврде, да је В. у времену извршења покушаја убиства био душевно болестан, „на је у том наступу и чинио изгреде“, и „чеће се изгуби по неки пут у говору тако, да се не зна шта хоће да каже.“

Из општинског уверења, које се налази у судским актима, види се, да је В. био добар раденик, сматран је за доброг и поштеног грађанина, и није никад учинио никакво казнимо дело пре пуцања на Ивка.“

Све ово досадање извели смо из акта послатих нам од првостепеног Њупријског суда и из саслушања учињених овде над В.

Ма да смо, и на основу овога доведе, могли дати своје мишљење, ми смо ипак хтели да прибавимо још боље доказе и сигурније податке, и да тек онда дамо одсудно мишљење.

У тој намери путовао је један од долепотписаних (Др. В. М. Суботић), у село Г., где је В. извршио покушај убиства, и село С., где је В. рођен, и где сада стално живи. По наредби Господина Министра унутрашњих дела, њему је при испитивању сељана и родбине, а нарочито мајке В-ове, био од помоћи начелник среза ресавског г. Владимир Митровић, чиме је г. Др. Суботићу посао био веома олакшан.

Резултат тог испитивања био је, у кратко описан, следећи:

I. В. је *први пут* у својој 14-ој години, један месец дана, био душевно болестан, па онда оздравио. (Рођен је 1.—I.—1864).

II. *Други пут* био је душевно болестан пред женидбу, а оженио се 3.—II.—1883., али је до женидбе био оздравио. За време овог боловања био је толико опасан, да је морао бити затваран и везиван. У овој болести покушао је једном приликом да свога оца убије.* Сељани су га одбранили, и затекли свога крвавог. Отац га је по болести одмах оженио, мислећи, да ће га женидба од болести излечити!

III. *Трећи пут*, био је крајем 1885. године кратко време у малом степену душевно оболео. Жалио се на главобољу, малаксалост, вођен је по црквама да се лечи, био је немиран.

IV. *Четврти пут* В. је душевно оболео још пре извршењем покушаја убиства. Није нак било могуће баш тачно одредити време, када је болест започела, али сви тврде, да је он још у пролеће 1891. год. заиста већ био душевно оболео. Брао је траве, и доносио разну травуљину у недрима, у крилу и у рукама, раздавао их родбини и сељанима говорећи им: „то је Вожји крст... Вожје дрвце... то треба метути пред кандило и икону, па сваки треба да клечи пред кандилом све дотле док жижак у кандилу гори.“

Говорио је како ове траве њега „зову“, и на њега чудновато „гледају“, и много се „сјаје“: „сјаји се, гледа у ме, и зове ме!“ — Трчао је по селу без узрока, љубио је женама руке, туђу ждребад, и своје и туђе коње хватао је, чак их је ноћу изводио из штала на их је жахао, и незнано куда журио као бесомучан. Често није долазио својој кући по више дана, чак и по 20 дана. Ништа није знао да ради од кућевних и земљо-

радничких послова, није умео да једе, нити је знао шта ради. Ноћу није спавао, бегав је од куће, разбијао је и своја и туђа врата, како дању, тако и ноћу. Нико није ни онда знао, нити сада зна где је био, шта је радио, шта је јео, и где је спавао. Кући се враћао сав поцепан, и долазио је са рањавим рукама и ногама, тако да му је крв испод noktа цурела. Није био ни за какав посао ни цајмање употребљив.

Не зна се за прави узрок болести, али сви сељани потврђују, да му је болест наступне природе. По који пут је бивао не може бити бољи човек, а други пут не може бити опаснији, и до крајности збуњен. У детињству био је врло добар, и као ђак одличан. У болести својој био је ужасан свађалица; и са својима у кући, и са сељанима није се слагао, већ се с њима свађао, и црвао их. Често пута плакао је без икаквог узрока, сâм од себе.

Сви тврде, да је В. био како на погребу једнога свога детета, које је умрло 1891. г. пре но што је извршио покушај убиства, тако и на погребу свога оца, који је умрло 1893. год. (В. за ова два смртна случаја код нас тврди, да зна само по чувењу од других, од како је оздравио, а он се њих иначе не сећа). И родбина, и сељани тврде, да је В. за сво време његовог боловања имао мутне, крваве очи, и да је био збуњен; а познавало се, веле, и по говору, и по понашању његовом, да није био човек при свести.

Сви једногласно тврде, да је у времену самог извршења покушаја убиства, В. био заиста душевно болестан човек.

Тако исто сви једногласно тврде, да је болест В. без прекида трајала од почетка 1891-ве на све до почетка 1894-те г. Сви веле да знају, да се В. опаметио од оног дана, кад му је дете умрло (22.—I.—1894.), и сви тврде, да је од тога доба постао други човек, и да га од тада и село за паметног сматра. Од тада није више никад ништа радио онако, као што је то чинио од 1891. па до 1894. год., већ је био у свему уредан, и по све ваљан човек. Ништа непаметно није говорио, нити је што зло творио.

Искази ови учињени су у оба села без знања шта је нама В. у болници исказао, а В. у болници говорио је пре ових исказа. Нити је В. знао кад смо га саслушавали и његове исказе записивали, да ће неко ићи на лице места, да се о истинитости његових речи уверава, нити су сељани села Г. и С. знали, да ће их ко год овако или онако испитивати; нити је В. могао из луднице поручивати сељацима шта је он нама казао, па да то исто и они кажу.

Кад ово овако стоји, онда ови подаци имају своју особиту вредност, а још у толико више, што они потврђују исказе В-ове, које је пред нама учинио.

Из ових разлога, ми смо истина водили рачуна о симулацији, и о њој смо напред опширно говорили, али смо сматрали за нужно вазда се ставити на становиште, да се са онолико исто права, у сумњивим случајевима судске природе, може тврдити да симулација не постоји, са колико се с друге стране тврди да она постоји.

Од не мале вредности, за констатовање душевног стања В-вог у критичном времену, о коме је реч, јесу и акта суда општине Г., која се односе на В-ове кривиче и преступе, а које је Др. Суботић донео са собом у Београд.

Акта су управо из оног доба, у коме је, вели се, В. био душевно болестан. Она свакојако могу дати највернију слику, јер су званична, те морају бити истинита, а писана су у времену, када се није ни помишљало, да ће она бити од судбоносног значаја за В., и да ће доћи у руке и нама лекарима, да из њих црпимо научан, психијатриски материјал.

Из акта № 1066. од 27. августа 1891. године види се, како општинском суду изјављује општински пандур Р. М. да је он В. позивао 7 пута са позивом у суд, а тога дана требао га је позвати и по 8-ми пут. — В., вели он, *исцепа увек позив, исцискује* и њега и председника најграднијим црвкам, и оспе са претњама да ће он *показати* „ко је он!“ Вели, да више не сме сам ићи код В. да му преда 8-ми позив, јер га је онамад *журио са секиром да га убије*. Изрично изјављује: „В. ће или кога убити или уаплати.“

Утисак дакле, који је имао један прост човек о В., био је тај, да је он В. држао за **опасног** човека.

Суд је овоме пандуру придао два човека у помоћ. Они су отишли, нашли В. где млати шљиве. Они су га звали да иде

* Ово је први његов покушај убиства, за који није оптужен.

у суд. Он у место да иде, истргао је пиштољ Ивку и на њ пуцао. —

Нужно је знати, зашто је суд В. позивао у суд.

У акту стоји „по тужби његове таште.“ Он је њу, и ћерку њену, своју жену злостављао. Да их је у то време т. ј. у 1891. години пре покушаја убиства, па и доцније злостављао, види се и из тужбе његове таште и жене, општин. суду од 5. маја 1892., у којој стоји: „да су њих две од пре једну годину дана (а то ће рећи од маја 1891. г., на шта особиту пажњу скрећемо), тригле злостављања од В., и од њега гледале смрт пред очима, јер их туче, мучи, од куће јури, хоће да их смртно утуче.“

Изриком веле:

„Некад изгледа ко човек на своме месту, а некада изгледа ко да је *полудео*,“ и додају: „он на једно општри ножеве, секире, клепље и т. д.“

У томе акту у решењу да се В. позове на одговор, стоји: „да је и суду познато **варварство овог младића.**“

В. је одговорио на саслушању, да их није злостављао, али да не *говори са таштом, ниги с њоме седи заједно при обеду.* А нешто се, вели, и жена његова од њега оценила. Вели: „оне хоће мени да заповедају, а не ја њима.“

Много сведока потврдило је истинитост речи његове таште и жене.

У томе акту, а у судским разлогима стоји, да су ташта и жена В., суду *пре овога* 4 пута предстајале, за шта је суд В. у *два пута* по 24 сата затвора кажњавао, али је, стоји тамо записано, В. први пут разбио кућу општинску, а други пут апсану, па оба пута побегао. Колико се може из акта да види, он је био уапшен 23. марта 1892. г. у вече, а због тога што га је тужила ташта и њен тотор, јер им је В. претио да ће да их *убије, повали и покоље.*

Те исте ноћи, не зна се у које време, он је *обио апсану, кроз прозор се провучао,* отишао те *разбио један прозор* на стану општинског писара и одатле је побегао, па отишао кући код своје таште. Ту је на кући *обио врата,* и ушао у кућу да туче ташту, али се она бегством спасла.

И одатле је са секиром у руци побегао.

У дотичном општинском акту ереској власти под Бр. 223 (25.—III.—1892.), стоји записано: „В. ће направити велику несрећу, ако му се на пут не стане, или ће кроз 24 сата неког *убити, или уапсити,* јер *човек није при чистој свести.*“

(СВРШИТЕ СЕ).

УПУТСТВА

ЗА ИСЉЕДНИКЕ У КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА.

(НАСТАВАК)

Што се тиче технике фалсификованих печата, то ваља знати, да их има разноврсних. Таквих печата има из свију крајева света: француских, руских, енглеских и т. д. — Понајвише се појављују такви печати, за које готово нико, или бар врло мало њих могу да знаду, која их је и чија власт на каквој појављеној исправи утиснула. На већини таквих печата пак, није означена ни сама држава, којој припада. То се чини за то, да се не би могло дотичном месту у траг ући, које је на печату урезано.

И сам материјал за израду лажних печата различит је. Најређе се за то употребљавају метали. То долази отуда, што фалсификатори обично нису прави печаторесци, те им израда на металу не може тако добро да испадне за руком, као правим и од заната печаторесцима. С тога, дакле, ваља добро знати, да фалсификат печата неће готово никада бити израђен на металу. Израда таквих печата сразмерно понајвише бива на олову, који се помеша са цинком или цинком, те да на тај начин постане издржљивији. Сем олова употребљава се на ту цел и шимшир, као и остале врсте тврдих дрва, на којима се дају слова изрезивати. Но осим тога употребљава се за то и тако звани „*Стеатит*“ (масан камен, тврда креда и т. д.), јер се да лако резати, те је с тога веома погодан за прављење лажних печата. Једини пак недостатак код „*Стеатита*“ је тај, што је крт, па га за то фалсификатори ређе и употребљавају, јер при јачем притиску може лако по неко изрезано слово да отпадне, те на тај начин да буде печат непотпун.

За исељднике је од велике и неоцењиве важности и то, да знају, како фалсификатори режу такве печате. Они узму

пре свега шестар, па помоћу њега изврше потребан премер на дотичном предмету, на коме хоће печат да изрежу. За тим истртају потребна слова и остало што је на печату нужно, па онда иглом режу полако и пажљиво све цртеже на печату. Кад то сврше, онда истржу све оно, што је између слова и осталог заостало. Како је игла веома fina и нежна алатка, то се помоћу ње тај посао може насигурно вршити, а нема ни опасности, да ће она какво слово искварити. Једино је за тај посао пужно веома велико стрпљење. Има их који тврде, да лажне печате по упутству и спрењеном цртежу понајвише израђују осуђеници, који су на дуже времена осуђени. То тврђење ових базира се на томе, што такви осуђеници усљед дугога времена, имају и велико стрпљење, те лакше и сигурније такве печате израђују у својим ћелијама, у које им се лако може и игла и остали материјал за израду убацити.

Важно је поменути и то, каквих начина и средстава има, те да се оваком опасном и по јавну безбедност штетном послу, може на пут стати и доскочити. Најбоље је и најсигурније средство за то, да сваки исељдник не пожали ни мало труда, те да сваку исправу, која му до руку дође, (нарочито страну) а и печат на кој, добро промотри и оцени, те ако том приликом иоле што сумњивога запази, да предузме нужне мере за проналазак праве истине. Чим исељдник запази на печату какав фалсификат, он онда треба то одмах преко званичних и осталих јавних гласила да обзнани. А како се неки лажни печат обично на више исправа употребљава, то онда треба знати, да су и све остале исправе са таким печатом снабдевене, лажне, чим је само на једној констатован фалсификат тога печата. Ако је н. пр. доказано да је печат општине Н. фалсификован, онда треба у званичним и осталим новинама јавити, која је то општина по имену, и описати појединости фалсификованог печата. Најбоље је пак добавити отисак правог званичног печата, па га сравнити са фалсификованим, а за тим опис оригинала и фалсификата обзнанити у новинама, како би се могло даљој злоупотреби на пут стати, и евентуално кривцу у траг ући. Дакле, као што је напоменуто, треба најпре тачно и јасно описати како изглед, тако и целу садржину оригиналног печата, па онда изглед и садржину фалсификата, а на крају упозорити, у чему се састоји разлика између оригиналног печата и фалсификата.

Ако се у сваком појављеном случају тако поступи, и о томе строго рачуна води, то ће се онда у врло кратком времену пронаћи сви отисци, који су таким печатом извршени, а поред тога ће се можда моћи у траг ући и другим могућим фалсификатима. Јер ако н. пр. какав раденик у својој буквици има какву лажну потвру, то треба знати, да он таквих има и више. Сваком је поштеном раднику за цело зазорно, да се послужи каквим фалсификатом, па ма и не имао дуже времена посла. Тиме се служе само скитнице и лупежи, који од рада беже, а којима само једна једина лажна потврда у буквици није довољна, но их обично имају више таквих. Кад прође неко извесно време, они обично траже другу сведоџбу, како би се пред влашћу могли легитимисати. Ако се, дакле, код некога нађе у буквици ма само једна једина лажна потврда, то треба и у остале потврде његове посумњати, и чинити све и сва, да се право стање ствари изнађе, и сви могући фалсификати похватају. Кад се у томе правцу дође до жељеног резултата, онда и то треба на горе поменути начин обнародовати, те ће се на тај начин доћи и до других открића, које ће како исељдницима, тако и осталим властима бити од неоцењиве вредности. По себи се разуме, да оваке злоупотребе ваља најстрожије казнити, како би се ширењу такога зла могло лакше и сигурније на пут стати.

Најрадикалније пак средство, да се фалсификовању печата на пут стане, не лежи у рукама самога исељдника и осталих власти, но у рукама некога сасвим трећег. То средство састоји се у томе, како да се набаве ваљани и добри званични печати, који би се доиста тешко могли фалсификовати. Ко је год само имао прилике, да види већину оригиналних печата, не само по нашим општинама, већ и при ереским и осталим већим надлештвима, тај се могао уверити, да су већина њих веома жалосно израђени, и да немају ни изгледа на печат. Међу фалсификованим печатима има много њих, који би могли послужити за углед овима (државним). Наравна ствар, да не би било много поможено, кад би држава узаконила и наредила: „да су

власти и звања дужне да набаве лепо и вешто израђене печате — јер се то нити може изискивати, нити се пак може о томе надзор водити. То би се могло постићи само тако, кад би држава ту ствар сама у своје руке узела, или тако рећи монополисала т. ј. кад би се она сама старала о изради печата, као и о раздавању ових свима надлештвима у земљи.

Ко је имао прилике да види многе фалсификате печата, исправа, новчаница и т. д., тај се могао уверити, да извезбани фалсификат може без по муке и највештије урезана словца, орнаменте, извијугане линије и т. д., лепо и неприметно да имитује. Једино само: човечије ликове, а особито лице и руке, не може никада добро да потриви. То се особито може приметити код фалсификованих новчаница. Све му добро испадне за руком, само лица и руке појединих генија, алегоричних фигура и т. д., изађу готово увек тако рђаво и рогобатно, да се фалсификат на њима даде одмах приметити. Као што се из тога даје закључити, државе су нарочито на печатима, које ударају на новчанице, дале израдити људске ликове, (Алегоричне, геније и т. д.) само да би могућем фалсификату на пут стале и онемогућиле га.

Печати би се могли израђивати доста велики, јер величина њихова ни чему не смета. На столу сваког надлештва има за њ' доста места, а кад се утисне на какву исправу, једну целу страну буквице и т. д., неће такође имати никаквих штетних последица. Јер што су печати већи, тим се могу боље и вештије израдити и украсити, па их је онда наравно теже и фалсификовати.

Што се тиче трошка око прављења печата, то не треба ни у колико у обзир узимати; јер кад се само један једини печат изради, и по једном извесном моделу, па онда други по другом и т. д. онда остали печати неће више скупо стати, а међутим би заменили ове садашње, који су рогобатно израђени, и који се дају лако фалсификовати.

Чим би такви печати готови били, онда би их држава испослала свима надлештвима у земљи с напоменом, да новац за дотични печат пошаљу државној каси. Према томе, дакле, свако би надлештво за се сносило трошак око израде новог печата.

У исто време држава би наредила и дан од када ти нови печати ступају у живот, а стари се укидају.

На тај начин би био потребан само легитимичан поглед на печат, па да се одмах види, да ли је оригиналан или фалсификован. Данашњим пак фалсификаторима не би онда више ни падало на памет, да се упуштају у тешко фалсификовање тако вешто израђених печата, а досадањем злу у томе погледу, пресекуле би се жиле једним ударцем. (наставиће се).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Последице немања тапије.

(СВРШЕТАК).

У 13. броју „Полицијског Гласника“ обећали смо изнети формуле уверења, каква се траже приликом преноса непокретних добара, те да би се пренос без примедбе могао вршити.

Дакле, при преносу непокретних добара, треба подносити или уверење или распоредно решење о наслеђу. Ово решење ваља тражити од судије за неспорна дела надлежног првостепеног суда, по маси дотична завештаоца, а према наређењима у глави IX. грађ. законика о наслеђству. Или, ако маса умрлог није никако образована, нити била пред судијом за неспорна дела дотичног првостепеног суда, онда уверење од своје општине, снабдевано потписима како председника, тако и чланова тога суда. Сем ових још и одборника, чију садржину и полицијска власт треба да овери и утврди.

I. За уверења, кад је маса код неспор. судије образована.

У овом уверењу треба да стоји:

а., кад је и које године умро завешталац чија је маса образована;

б., да је извесно лице после своје смрти, решењем неспорног судије дотичног суда, проглашено за јединог наследника, како покретног, тако и непокретног имања које се отуђује;

в., да никога више није било у задрузи, или ако их буде, то колико је њих, и је су ли и на који начин и у чему оглашени за наследнике, и

г., је су ли у задрузи или одељење.

II. За уверења кад масе нису образоване а које ће општински судови издавати.

Уверење

Којим суд и одбор општине Н. уверава сваку ово земаљску власт, а нарочито првостепени суд Н. да је Н. Н. из Н., умро 1870 године без завештања; да после смрти његове није масе над имовином његовом никако образована; да је његов једини наследник Н. Н., из Н., како покретног, тако и непокретног имања, а посебице имања званог „Прелома“, које постоји у атару општине Н.; и најзад, да то имање не стоји ни с ким у спору због својине, јер је Н. Н. из Н. једини господар поменутог имања.

За истинитост садржине овог уверења, јамчи суд и одбор општине Н.

Ово се уверење издаје на захтев Н. Н. из Н.

№ 300.

15 марта 189*. год.,

Н.

Деловођа писар
Сава Лазаревић

Председник Суда,
Милан Васљевић

Чланови:

Љуба Петровић
Н. Димитријевић

Одборници:

Влајко Богдановић
Милован Филиповић
Миле Павловић

На овај ће се начин доказивати право својине, на земљишта, која се отуђују, а на овај исти начин могу се само од сада и убаштињена вршити.

ПРАЗНОВЕРИЦА

(СУЈЕВЕРЈЕ).

Сваки народ има својих празноверица, мање или више. Има празноверица, које се граниче са — лудилом. Нама је још у свежњој памети догађај, који се пре неколико година десило у Смедереву, кад је једног поднаредника заклао његов војник да га после опет оживи. То је учинио убилац по упути убијенога, а у цели проналаска неког грдног блага у тврђави смедеревској. И после тако крвавог, тако одвратног догађаја, јавља се један у другом облику, који се такође граничи са празноверским лудилом. Ми ћемо га овде испричати нашим читаоцима.

Вече је, 8. Марта т. год. Догађај се збива у Струганику, среза колубарског, окр. ваљевског.

Те вечери, у очи „Младенаца“, дође код кошаре Ђуре Шутулића из Струганика, његова жена са снахом.

Ту је био у то доба још и Владимир, син Ђурин са slugом Михаилом.

Чим су ове две женске дошле, дадоше се на посао.

Одсекоше две велике гљиве с два дрвета. Гљиве проврете и утурише по једну свећицу воштану. Метуше их до врата изнутра и с једне и с друге стране и онда их запалише. За тим су узеле један кантар и доњу таблу преполовиле тако, да су једну половину метули с једне стране врата до свеће а другу половину с друге стране. Сем тога метуле су са стране по једно сврдло.

Сад настаје занимљива процедура.

Свеће гору. Пламен се њихов према ветру повија то на једну то на другу страну. Жене потераше споља овце и јагњад у кошару. Било је 65 комада оваца и 30 младих јагњади. Жене су тада нешто мрмориле.

Врачале су дакле, да им се стока плоди и да од никакве болести не болује.

За тим затворише врата од кошаре и одоше сви у колебу, која је удаљена од кошаре за 11 метара, да тамо вечерају.

У кошари је остало све онако, како су биле оставиле.

На један пут засија пред колом светлост. Она беше јасна ал' и — ужасна. Оставиле зделу са јелом и сви појурише напоље. Пред собом опазише страховити приказ. Кошара је на сав мах горела. Још се само по кад-кад чуо бони глас оваца и малих јагњади. Ватра је силно беснила. И кошара, која је направљена од сувих кровина и врџика до земље изгоре...

Остао је само пепео на овоме згаришту. Пепео од кошаре, и пепео од оваца и јагњаци — од домазлука несрећнога Туре. Ето, шта све неће враџбина да учини. Место, да се овце плоде и да не болују, оне су изгореле. Тако Бог казни оне, који верују у нешто, што се противи и Божијем закону и људскоме уму. О овоме догађају послао је извоштај г. Министру унутр. дела — Начелник округа ваљевског 14. Марта 1898. год. под Бр. 8026.

НИКОЛА МИЛОЈЕВИЋ.

... „Господине. Као што вам је и саме познато, вашег брата, поп-Кузмана, осудили су турске власти на 101 годину робије, због разних кривица, које су му бугарски шпиуни створили. Он је сада у граду „Аџи“. Осуда је била у Скопљу. И ја сам као српски учитељ у Македонији, за идеју Српства, заједно са женом био осуђен на робију, но смо, хвала Богу, срећно умакли, и ево нас сада у слободној Краљевини Србији. Ако имате брачкога осећања; ако вас срце боли за братом, сад је прилика да га ослободимо. Лично ћемо се о свему споразумети“...

Поп С. који је ово писмо читао, радосно узвикну:

— Хвала теби милостиви Боже, бар ћу брата опет видети!...

Поп С... имао је парохију у В. округу В. Човек, племенита срца, пун оног старог, патријалхалног поштења, па није ни у шта сумњао. Он је волео своје парохијане а и они њега... Беше скроман у свему. И у своме раду налазио је он и своју срећу. Све што је желео, што је од Бога просио, то је било да му брата избави из тешког турског ропства. И ето, сада: јавља му се избавилац, човек, који је са његовим братом муке мучно, који је сносио тешки јарам турског робовања. Па да не буде весео, да не поднесе и последњу жртву за спасење свога брата?...

Био је готов на све...

Баш у томе времену, кад је поп С. ово писмо из Београда добио, беше у Београду, по некоме своме послу поп Ж... његов добар и искрен пријатељ. Случајно се поп Ж. тамо сатао са неким младим човеком, који је много распитивао о попу С... Причао му је како је био учитељ у Македонији; како је страдао за Српство, и како је заједно са поп Кузманом робовао у тамницама турским...

Кад се поп Ж. вратио из Београда, он је своме сабрату попу С. све ово испричао и још додао, како је то добар човек, бољешива срца; и како много жали за поп-Кузманом; и најзад, како је сад прилика, да се поп-Кузман ропства ослободи...

Добри поп С. од радости је плакао. Мислио је у томе часу: слава, теби, Боже мој! Ето, нађе се бар један човек да избави роба из — гроба!...

На неколико дана по повратку попа Ж. добије поп С. из Београда друго писмо ове садржине:

... „Господине. Молим вас, чим ово писмо добијете, пошаљите ми 80 динара, да дођем у В. Морам тамо набавити нужне податке за вашег брата поп-Кузмана, јер га само на основу тога можемо избавити“...

Још једна зрака наде и радости. Поп С. није оклевао. Љубав према брату и осећај дужности према његовој несрећи, налагали су му да ради, да се жртвује. И он је одмах послао тражиоцу 80 динара.

Чекао је и — надао се...

После 2—3 дана, долази у В. млад човек, веома углађен и учтив. Нађе се са поп С. у кафани код „Конзула“. Претстави се као мученик за идеју Српства, као страдалник, који је са поп-Кузманом на једноме ланцу био прикован.

Поп С. ороси лице сузама.

— Сиромо мој брат, болно уздахну... Ви сте, господине, слободни, а он?

— Не брините се, биће и он скоро слободан. Ја сам данас учитељ код турскога конзула у Београду. Учим његову децу српском језику. Са конзулом стојим не може боље бити. Само ми ваља да придобијем још и ефендију Луку... Он има доста јаког утицаја на конзула, јер је његов лични драгоман. Но и то ће ићи... „Подмазања кола боље шкрипе“, заврши овај младић са веселим осмехом.

Поп С. пливао је од радости. Он је у својој души осећао нешто, што се не да изказати. Пред његовим очима лебдила је слика његовог бедног брата. Окован, у влажној тамници, уздише и чезне за слободом. И ето, слобода се јавља, дивна, не очекивана. Па зар да му не пружи руку, да га не избави?

Он дакле није ни у шта сумњао. Па како би и могао, кад му је и поп Ж. казао, да познаје овог учитеља, као добра и поштена младића. Не, то не може бити. Поп С. беше прожет у тај мах осећајима дубоке благодарности према томе човеку, који му се, ето, јави, као оно што се јави звезда мудрацима са истока, који су хитали да поздраве месију у Јерусалиму.

Поп С. гостио је свога госта да не може боље бити... Беше свачега у обиљу. А и како га не би гостио, кад му он обећава избавити брата из клетога ропства турског?

— Само, говорио му је гост, ваља да напишемо уверење, и да метемо што више печата и потписа. Турци много респектују печатима и потписима. Што више печата и потписа, то је и успех сигурнији.

— Све ће бити, како ви кажете, вели поп С.

И они се дадоше на посао. Лично са гостом отишао је поп С. код прете и молио за уверење. Чак је гост попов неким заповедачким гласом говорио проти, да мора црквена власт издати уверење, за бољи доказ тражења слободе за попа Кузмана. Јурило се на све стране неких три дана. Набавило се доста и печата и потписа. Потписивали су и кметови и сукметице, и туроти црквени па и други грађани. Севал је, да се човеку помогне, па су људи драге воље и помагали.

Кад је све то било готово, гост узео све те хартије и крете се на пут.

Угошћен царски неколико дана, он је био весео и расположен... При поласку дао му је поп С. драге воље две банке за кола и опростио се с њим, као са својим рођеним братом.

— Нека ти је срећан пут, и дај боже да извршиш твоје племенито дело.

— Хвала, виче гост с кола. Право одох код конзула турског. Само, онај ефендија... видећу. Збогом.

— Збогом.

И кола се кретоше из авлије.

Поп С. дуго је гледао за овим младићем, па је тихо прошаптао:

— Сам те је Бог послао племенити младићу, да олакшаш терет моме ојађеном срцу...

На неколико дана после овога, добије поп С. из Београда од онога младића ову депешу:

„Пошаљите одмах телеграфском упутницом 150 динара. Нужно. Иначе је ствар пропала“.

Добри поп С. посла онога часа тражени новац...

Слика III.

Чекао је и — надао се. Није весели поп знао, да и нада ствар тече својим током, и да је ступио у споразум са конзулом, који је обећао, да ће са своје стране све учинити, да се поп Кузман што пре ропства ослободи.

Поп С. весео, па би чисто од радости полетео. Изгрлио би цео свет, јер је испунио своју дужност према брату своме.

После кратког времена, добије из Београда од тога младића опет депешу у којој му тражи 200 динара. Шта ће сад да ради јадац поп? Новаца нема, а почео је да ради на ослобођењу свога брата. На брзо скунатори 100 динара и пошао му с напоменом, да нема новаца и да је једва и то скрпио. Младић му се јави. Заблагодари му на новцу и утврђиваше га у уверењу, да ће се ствар свршити, како се само пожелети може.....

И поред свега тога поп С. још му вероваше. Он се држаше оне свете, еванђелске истине: твоја ће те вера спасти. Дакле, он је веровао, чекао и надао се. Мислио је, да учини све, колико је могао да учини, па је држао, да ће младић опет са своје стране учинити оно, што је обећао, пошто је и своју „часну“ реч задао.

Ал' није тако било. И ту се поп С. у нади својој преварио...

Једнога дана, седи поп С. са неким својим пријатељем из В. и разговара се. У пò њихова разговора стиже му овака депеша из Београда:

»Пошљите одмах 400 динара. Спремам се за Цариград да доведем попа Кузмана«....

Поп С. занемом од чуда.

— Опет паре, једва промуца.

— Ко ти то тражи паре? упита га пријатељ из В.

Поп С. потанко му исприча целу ствар.

— Мени се чини, да је то нека варалица, рече пријатељ и набра обрве.

— Ама није брате, но проклети Турци требају много бакшиша...

— Иди Бога ти, какви бакшиши. Ево, ја би се смео кладити, да си ти жртва једне препредене варалице. И знај, да ћу те о томе још данас уверити.

— Како?

— Упитаћемо конзула турског, па ћемо видети с ким посла имамо. Ако конзул потврди да је то лице заиста учитељ његове деце, онда си ти у праву...

— Добро, пристајем. Сад хајдемо у В. Ти иди у телеграф и пошљи депешу турском конзулу, а ја ћу по чаршији да скупам паре те да и ових 400 динара пошљем, ако конзул одговори, да је он заиста учитељ његове деце... Ах, како би волео да се ти вараш драги пријатељу, рече узбуђено попа.

И оба одоше у В. Поп за паре а његов пријатељ у телеграфску штадију.

Није прошло ни добра по сата, а депеша стиже из Београда. То је из турског посланства.

»Лице за које питате по све је непознато«.

Тако је гласио одговор.

Сад је тек видео сиром попа с киме је посла имао. Сад је тек видео, да га је тај младић varaо и вешто му мамио новац за своју корист. О томе је одмах била извештена београдска полиција, а на име, члан кварта теразијског. После те депеше, настала је врло занимљива сцена у пошти београдској.

До прозора »Упутничког телеграфског одељења«, стоји један млад човек. Распитује, да ли је за њега стигла из В. каква телеграфска упутница од 400 динара.

Чиновник поштарски прегледа упутнице и разгледа их.

Човек с напрегнутом пажњом прати покрете чиновника и очекује, да му упутницу преда.

— Одакле велите, да очекујете депешу?

— Из В.

— Ваше име?

— Никола Милојевић...

— У име закона, пођите напред, рече полицијски писар, који са жандармима изађе из оне оgrade упутничког одељења.

Лисац је дакле долијао. То беше главом опет овај Никола Милојевић, ова варалица, овај талентирани предизач туђе тековине... Видите ли само како је вешт и препреден. Сазнао

од људи за попа С. и његовога брата, па је већ скројио план, како ће га опљачкати.* Тамо ђак-философ, онамо повереник краљице Наталије, после секретар министарства финансије, а овде учитељ српски из Маџедоније, мученик за идеју Српства, роб у турској тврђави и учитељ деце турскога конзула у Београду. Заиста, ретка варалица; редак екземпляр одважности, лукавства и препредености. Мислите да је са овим свршено. Не, није. Његова су недела велика, и ми ћемо их редом саопштати нашим читаоцима, јер »јаким иду Мара и сватови«.

(НАСТАВИТЕ СЕ).

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Стеван Јовановић, звани »Пишта«, допов и коцкар.

»Пишта«, »Шобота«, »Шубаран«, »Бакалче«, »Бенга«, »Баба Јула«, »Нишличе«, »Штиглиц«, »Чоне«, »Луди«, »Торнида«, »Јагодинче«, »Црни«, браћа »Сакошани«

све су то дечаци испод 20 година, а готово су сви барем једном били судски осуђивани. О њиховим иступним осудама: за крађе, преваре и скитињу, немогуће је ухватити тачног рачуна. Књиге за увођење иступно кажњених лица, махом су испуњене њиховим именима. Ваљда нема ни једног полицијског чиновника у Београду, па и старијег жандарма, који их не познаје. Они представљају омладину »шатравачку«; они су у правој смислу »деца — робијаша«.

Неким од њих изнели смо слике, а осталима изнећемо у доцијим бројевима, сада пак да се зауставимо на овоме »Пишти«.

Стеван Јовановић, звани »Пишта«, родом је из Београда, стар је 15 година, средњег раста, сувољав, граорастих очију, затубаста носа, плав у опште. На левом образу, готово на средини, има омањи младеж. »Пишта« је свршио 4 разреда основне школе и 1 разред гимназије. Веома је бистар и слободан. Неко време учио је занат коларски, али га је, за своју несрећу, напустио.

Од своје 12-те године не избија из затвора. Било је случајева, да су га из јутра пустили из затвора, а већ у вече, тога истог дана, он је опет дотериван. Предузимата су сва могућа средства да се поправи, али је било без успеха.

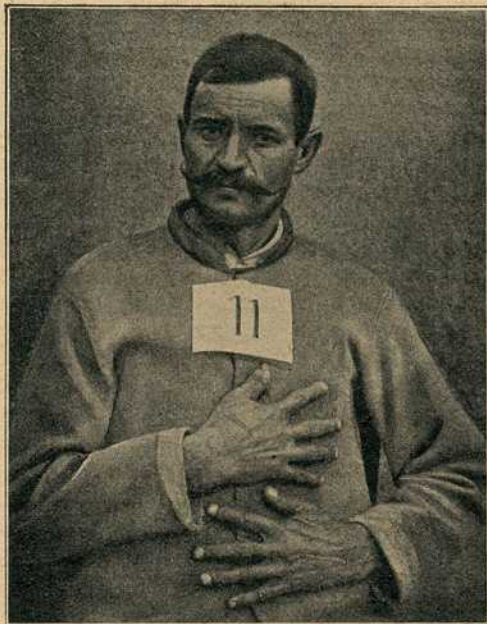
Године 1895. пресудом првостеп. суда за град Београд № 12450 осуђен је на месец дана затвора за крађе, извршене Кости Николићу трговцу и Софронију Јовановићу лимару оvd. Од тог доба није судски осуђиван, али је у толико више иступно кажњаван због омањих крађа. У последње време поред крађа, отпочео је трговати и са лажним прстењем, али је лоше среће био, јер га 15. тек. мес. ухватите и осуде на 10 дана затвора. Ну, ни овај затвор, без сумње, неће на њега ништа утицати. Он ће и даље остати какав је и био, јер су се у њему развијале клице неваљалства још у раним његовим годинама.

Кад би и ми имали какав »Zwangsarbeit-Anstalt« (завод за скитнице и мале крадљивце), можда би од »Пиште« и осталих његових другова, које помену смо, могли постати поштени и вредни грађани, — али овако, ко зна шта ће бити од њих?

* Г. С... кад је прочитао у нашем листу биографију ове варалице, послао нам је за овај догађај податке и слику Николину, коју му је као »пријатељ« (наравно за 400 динара) дао »за вечиту успомену...« Сем ових података, ми примо грађу за његову исприну биографију и из званичних акта, која нам је Управа града Београда ставила на расположење. За ово дело, суд је Николу осудио само на 6 месеци затвора...

Милош Петровић — „Медоња.“ ОПАСАН ЛОПОВ И РАЗБОЈНИК.

У казаматима тврђаве београдске, као и у Пожаревцу, Љуби-

чеву, Добричеву и Пишу, има много робијаша, који се, по категоријама својих кривица, битно један од другог разликују. Поред хајдука и разбојника, стоји онај, који је обио кошару и из ње узео чак кукуруза. Поред оцу-бице стоји крадљивац ситне стоке и т. д. Разноликост у категоријама кривица, па разноликост и у самим — типовима. За вештог посматрача, врло је занимљиво гледати ове групе, које се крећу у маси на рад, са кога се враћају са једном пред-

расудом више: да се што пре слободе дочепају. — Они имају и своје „надимке.“ Ето, овога зову „Медоња“ сигурно за то, што је био „мераклија“ на мед из кошница. Он је поред осталих крађа и разбојништва, као оно медвед упадао међу туђе кошнице, и из њих крао мед, да заслади „своје горке осећаје.“ Пошто је већ једном издржао робију због опасних крађа, он је опет ударио у свој стари занат. Потоњи пут извршио је опасну крађу са разбојништвом, за то је осуђен на 20 година робије у тешком окову и 5 година полицијског надзора. Осуђен је 1. јуна 1895. године. Помиловањем сведена му је сада казна на 11 година. Родом је из Брајичића округа рудничког. Има 45. година. Удов. Деце нема. На њему се види ово: прсти на десној руци укрућени и не може да опружи длан, а палац му је утуцан и заошпиљен, што се то и из слике може видети.

Димитрије Крстић, лопов.

— Г. писаре, овога часа побеже један судски притвореник.

— Који?

— Димитрије Крстић.

— Зар онај смоља?

— Вога ми, баш он.]

Тако је рапортирао апсанција главне полиције, писару, у кривичноме одељку, једнога дана у јануару тек. године.

Наређено је одмах тражење жандармима. Нарочито су показане оне кафане, у којима се сумњива лица скупљају. Потера се даде на посао у разним правцима. За мало, па Димитрија нађоше у кафани код Г. Мирно је седео за столом и играо „санса“. Кад су га упитали: шта ће овде, одговорио је мирно и постојано: па, дошао сам мало да се видим „са друство“. Дошао би ја и сам у полицију... Вога ми...

За тим је отеран у главну полицију... То је био овај Димитрије, чију слику ево доно-симо. Он је био под судом за крађу хартије С. Хоровици штампару овдашњем, код кога је као покућар служио. Он је своју кривицу потпуно признао: Био је миран, па за то су према њему блажије поступали, а то му је дало прилике да побегне.

За горњу кривицу судио му је првост. суд за вар. Београд. Пресудом тога суда под Бр. 3254 осуђен је на 4 године робије у лакоме окову. 22. фебруара тек. године, спроведен је уприви београдског казног завода, на издржање ове казне. Димитрије је родом из Шапца. Стар је 28 год., а по занимању је покућар.

ПОДВАЛА.

Воз је железнички јурио пут Ниша. Беше леп, пролетни дан. Дрва се задела зеленилом, па ти је мило, да кроз оне прозоре железничких вагона, посматраш ову дивну панораму.

У једном засебном купе-у беху два млада путника. Седели су један према другом. Оба су имала мале, ручне торбице. По свој прилици оба су била трговачки агенти. Тако се бар даје закључити по њихову држању. Што је јако падло у очи, то је, да је један носио црне наочари, а други плав „цикер“ на црном свиленом гајтану. Чудновато. Млади, па — кратковиди. То је, јамачно, дошло или од многог читања према ноћној светлости, или од дугог рада на трговачким књигама. Они су се пустили у разговор. Говорили су о лепоти природе; о красноме дану, па најзад и о томе, како су се негде видели, али се никако не могу да сете где и на коме месту. Главно је, да су један другом били познати, но по чему, нису се могли сетити.

Уједаред један од њих као да се нечега сети. Брзо узме своју ручну торбу и нагло је отвори. Преврте по њој нешто. Онај други радознано гледаше. Видео је многе новчане завијутке. Колико је у први мах могао спазити, беше на тим завијутцима исписане и цифре: 5.000. динара — злато. 500. 600. 700. и т. д. сребро... Дакле новац, који се имао некоме предати.

— Ви носите доста новаца собом, баш као и ја...

— Носим у Ниш трговцу Н... Од прилике 12.000 динара. Толико је имао да добије од стечајне масе Н. Н. која се пре неки дан расправила. Овлашћен сам од мога принципала, који је уједно био и стараоц ове масе, да их предам трговцу Н...

— Тако је нешто и код мене. Ја носим 16.000 динара трговцу К. у Пирот. Ово је, знате, зајам, што је добио из Народне Банке. Ја сам му рођак, па је све то преко мене и шло.

— И ваши су новци у торбици?

— Па где ћу их на друго место оставити, кад су све банке.

— Мени се чини, да ми требамо да будемо обазриви. Знате, пут је а има свакојакних људи...

— Тако и ја мислим. Молићу кондуктера, да у наш купе никога не пушта. Пристајете ли на то?

— Врло добро. Пристајем потпуно на ваш предлог.

Тако је и било. Неколико комада по пола динара, које су спустили кондуктеру у руке, осигурало им је засебан купе. Нико се није пуштао код њих. Беху дакле сами и потпуно сигурни од сваке неприлике.

После живог разговора, оба утонуше у своје мисли. Напољу се поче небо превлачити црним облацима. Изгледаше, као да се спрема бура. На један мах беше природа увијена у црн, густ вео... Близу је станица „Грејач“... Од те станице па до Ниша, нема добрих ни три четврт сахата... Ова два путника се подигоше.

— Што не пале лампе? Овде се ништа не види.

— Као да смо у каквој апсани... Да јавим кондуктеру. Седите ту, сад ћу се вратити.

И један од њих изађе напоље. Па̄ра звизну. Воз стаде а кондуктер викну: „Грејач“...

Онај путник што је остао у купе-у брзо се подиже са свога места, пређе оној страни, на којој беше торбица оног његовог сапутника, узме је и изађе напоље...

— Сад нек ме чека пријатељ, рече, па се спусти низ степенице и изађе на станицу...

.....Воз се крену даље...

Кроз ломљаву облака и севање муња, чуо се још по мало клопот железнице која је даље јурила, па онда и то престаде.

У механу „Грејачку“ дође један млад путник са торбом у руци.

— Имате ли засебну собу за мене? упита механцију.

— Имам, изволите...

Путник уђе у показану собу.

Грмљавина, и севање муња непрестајаше.

У механу уђе још један путник. И он је у руци носио малу, путну торбицу.

— Имате ли засебну собу за мене? упита механицију.

— Имам још једну. Изволите...

И овај путник уђе у показану собу.

Настају врло занимљиве сцене. Да их поделимо.

Прва сцена у првој соби:

У првој соби, први путник нагло отвора путну торбицу и из ње вади завијутке. Цена их. Изненађење! У место новаца, у хартије били су увијени обли клипови од дрвета. На свакој хартији била је исписана цифра: 1000, 500, 300, динара и т. д.

— Гром и пако! узвикну. Па у његовој торби нема ништа! Хуља! Лопов!...

Срушио се на постељу.

Друга сцена у другој соби:

У другој соби, други путник брзо отвара путну торбицу и из ње вади завијутке. Узбуђено цена их. Изненађење! У место новаца, у пакетима биле су увијене ситне хартије у величини српских банака, сложене у поједине групе.

— Шлог ћеме ударити! узвикну. Па и у његовој торби нема ништа! Хуља! Лопов! Бар у мојој има сапун и чешаљ, а у његовој — ни Бога јокиног! Лопов — већи од мене.

И он се сруши на постељу.

Примедба: Ово се догађа после четврт сахата.

Врата на првој соби остворише се баш у тренутку, кад се отворише и врата на другој соби.

На прагу обе собе појавише се путници. То беху они иста, које смо видели у купе-у оне железнице, што је пре једног сахата у Ниш отишла.

Погледаше се крвнички. Оном првом паде „цвикер“ с носа. Онај други крочи ближе њему.

— Лаза!... викну, па и он скиде своје наочаре!

— „Прангаш“!... викну на сав глас Лаза „Бак“.

— Лопове!

— Хуљо!

— Кажем ја да се ми познајемо...

— И ја сам то казао. Ал' ето... десет година нисмо се видели...

— Где си до сад? Сигурно си био у Абацији? насмеја се „Прангаш“.

— Као и ти, рече Лаза.

— Збиља! Поздравио те Љуба апсанџија.

— А тебе опет председник варошкога суда.

— Хвала!

И они се брацки загрлише и пољубише...

БЕЛЕШКЕ.

(*Ред у бечким апсанама*). Из **Тасиних бележака** изводимо овде пропис реда у бечким полицијским затворима: — Сваки апсеник, вели се, мора безусловно слушати наредбе команданта апсана, апсанских надзорника и постављене страже. Ништа се у апсанама не сме чинити, што би ред и чистоћу здања нарушавало. Ко се од апсеника има за што, и то основано, жалити или што молити, мора се јавити надзорнику апсана, који ће га привести команданту апсана. Овај прима свакога дана од 8 до 9 сахата пре подне. То исто има учинити и апсеник, ако се осећа болан, те да се апсанскоме лекару јави. Апсеници, који су дуже времена у притвору, сваки осам дана изводе се лекару на преглед. У апсанским собама, где је више апсеника, мора се одржавати највећа чистоћа. За њу су надзорници одговорни. Нарочито је строго забрањено: да се по зидовима што шара и квари; да се ствари по собама ломе и штета наноси. Ко то учини, да се одмах премести у ћелију и да му се храна сведе. Забрањено је викање, дармање и непристојно понашање. Не сме се клопарати, у зидове лупати, знаке давати, и с другим се апсеницима договарати. Не сме се седити на прозору ни с њега пљувати. На креветима не сме се ни лежати ни седати: зими од 6 изјутра до 6 у вече, а лети од 5 изјутра до 8 у вече. Зимско време рачуна се од 21. Септембра

до 21. Марта. За устајање с јутра знак се даје апсанским звонком. Апсане се морају два пута дневно чистити. У болесничким собама рубље се мора мењати сваких 14 дана. Апсеници се употребљују на рад у здању апсанском. Болесници и старци преко 60 година не могу се на рад узети. Апсеници који су о свом трошку, не могу се такође употребити на рад. Али имају за чишћење својих соба платити 10 крајцана. Апсеници, осуђени на казну испод 12 сахата не плаћају ништа. Све штете ствари учињене плаћају апсеници. Ако су то намерно учинили, онда се и казне. Свако трговање и трамљавање у апсанама забрањено је. Тако исто и дописивање са спољним светом, свако саопштавање, дошаптавање, споразумевање. Нико с поља не сме доћи у додир са апсеницима. Њима се не сме ни дати ни узајмљивати новац ни икакве ствари. Сва су пића у апсанама забрањена. Пиво и вино може тек само у подне, и то потребнима командант одобрава. Забрањено је картање и пушење. Ово последње може командант одобрити само онима, који су дуже у притвору и који заслужују призрења. Тако исто на шетњи у дворишту апсеници морају бити мирни и учтиви. Казне су: мрачне ћелије, засебни затвори, храна на најмању меру, тек да се живот одржи. Немирне везују, турају у апсане са шиљковима и неравним подом у којима не могу ни лежати, ни седити, него само стајати. О свему овоме решава сам командант (К. К. Polizeigefangenhause-Commando)...

ПОТЕРА.

Радоје Кораћ, из Дубоца, притворен за крађу, 18. о. м. у вече, побегао је испред апсане начелника среза драгачевског. Радоје има 20. година, средњег стаса, плав у опште, у лицу сув, косе плаве, има велике аулове, очију зелених, нос великог, голобрад, без икаквих белега. Од одела носи памуклију и зубун сукнени, чакшире сукнене, све половно. На глави има шубару, а на ногама опанке и чарапе сељачке, ицепане. Наређује се тражење. Пронађеног треба стражарно спровести дотичном среском начелнику у Гучу с позивом на Бр. 3230., или Управи града Београда на Бр. 6760.

Илија Раденковић, из В. Баставца ср. лужничког окр. пиротског, има да се стави у притвор због извесне своје кривце. Он је 23. пр. м. отумарао негде у цели да избегне казну и сад се наређује тражење. Илија је стар 40—45 год., раста средњег, лица округлог; на челу има белегу од ударца; писмен је (био је некада и општински писар). Пронађеног стражарно упутити Начелству округа пиротског на Бр. 2434. или Управи града Београда, с позивом на Бр. 6630.

Васа Ивановић, родом из Панчева, раденик, *осумњичен је, да је извршио крађу* једног електричног мотора, у вредности 150 форината из етаблимана „Folies Caprice“ у В. Пешти. Мисли се, да је Васа дошао у Београд или које друго место у Србији. Васа има до 35. год., средњег стаса, широких плећа. мрке боје лица, браде обријане, Пронађеног треба спровести Управи града Београда, с позивом на Бр. 7024.

Ђорђе Најдановић, скитница и коцкар из Пожаревца, има да се стави под суд због опасне крађе. Ђорђе има 30 година; сув, црномањаст, малих бркова; носи шиљату јагњећу шубару. Наређује се тражење. Нађеног треба спровести ћуприском првостепеном суду с позивом на Бр. 7585. или Управи града Београда на Бр. 7138.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

Оним претплатницима из Београда, који нам на тражење наше пису претплату положили, обуставили смо даље шиљање листа. То ћемо исто учинити и са оним претплатницима у унутрашњости, који нам до Васкрса не буду претплату послали. Ово је наша последња напомена. За београђане важи још и то, да ћемо сместа обуставити лист свакоме претплатнику, који на послату му квити одмах претплату не положи.